

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 51 0 P 171775 25 Gž 2

Novi Travnik, 03.09.2025. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudija: Aida Pezer-Alić, kao predsjednica vijeća, Alma Islamović i Davor Kelava, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja F. R., sin I., iz T...., zastupan po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji „Pucar“ Banja Luka ulica Nikole Pašića broj 37/II protiv tuženih: 1. K. R., kći D., iz T. ..., sa privremenim boravkom u B. u ..., 2. D. D., sin F., iz T., oboje zastupani po punomoćniku Bruni Božić, advokatu iz Travnika, ulica Fatmić broj 3, radu utvrđenja i predaje u posjed, vrijednost spora 33.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužitelja, zastupanog po punomoćniku izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Travniku, broj: 51 0 P 171775 24 P 2 od 30.12.2024. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 03.09.2025.godine, donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba tužitelja se djelimično uvažava te se ukida presuda Općinskog suda u Travniku, broj: 51 0 P 171775 24 P 2 od 30.12.2024. godine u odbijajućem dijelu koji se odnosi na utvrđenje prava vlasništva, dok se u preostalom dijelu kojom je tužitelj odbijen sa tužbenim zahtjevom, kao i u pogledu odluke o troškovima postupka, žalba odbija kao neosnovana i u tom dijelu ista potvrđuje.

Zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava žalbe se odbija kao neosnovan.

Obrazloženje

Presudom prvostepenog suda odlučeno je kako slijedi:

„Nalaže se Katastarskom operatu Općine Travnik da na osnovu ove presude izvrši brisanje upisa prava posjeda drugotuženog D. D.u posjedovnom listu broj 533 k.o. ... na nekretninama označenim kao k.p. 1646 zv.“... voćnjak 4. klase, površine 1000 m2 i k.p. 1647 zv. ... oranica/njiva 4. klase površine 2896 m2, oranica/njiva 3. klase površine 1433 m2 i izvrši upis predmetnih nekretnina u katastru kakav je bio prije zaključenja Kupoprodajnog ugovora broj OPU-IP 889/2019 od 13.9.2019.godine zaključen između K. R. kao prodavca i D. D. kao kupca, a što su tuženi dužni trpjeti.

Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrđuje se da je tužitelj R. F. vlasnik, posjednik i nesmetani korisnik nekretnina označenih kao k.p. 1646 zvana ... voćnjak IV klase površine 1000 m2 i k.p. 1647 zvana

... oranica/njiva IV klase, površine 2896 m², oranica/njiva III klase površine 1443 m², sve ukupne površine 5339 m², sve upisane u Pl. 533 k.o. B... na ime drugotuženog sa pravom posjeda od 1/1, a ranije upisane u Pl 231 k.o. ...na ime prvotužene sa pravom posjeda 1/1, te se nalaže Katastarskom operatu Općine Travnik da na osnovu ove presude izvrši upis prava tužitelja sa 1/1 dijela u PL 231 k.o. ... na nekretninama označenim kao k.p. 1646 zvana ... voćnjak IV klase površine 1000 m² pravo posjeda i k.p. 1647 zvana ... oranica/njive IV klase površine 2896 m², oranica/njiva III klase površine 1443 m², a prema kopiji plana sa formiranim parcelama, koji je sastavi dio obe presude.

Obavezuju se tuženi da tužitelju predaju u posjed slobodne od lica i stvari nekretnine označene kao k.p. 1646 zvana ... voćnjak IV klase površine 1.000 m² i k.p. 1647 zvana ... oranica/njiva IV klase, površine 2896 m², oranica/njiva III klase površine 1443 m², sve ukupne površine 5339 m², sve upisane u p.l. 533 k.o. ..., a ranije upisane u PL 231 k.o. ..., u roku od 30 dana, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obavezuju se tuženi da tužitelju solidarno nadoknade troškove parničnog postupka sa zakonskim zateznim kamatama računajući od dana presuđenja pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.“

Svaka strana snosi svoje troškove postupka.“

Protiv ove presude tužitelj zastupan po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji „Pucar“, iz Banja Luke je blagovremeno izjavio žalbu kojom istu pobija u dijelu kojim je odbijen sa tužbenim zahtjevom, kao i u pogledu odluke o troškovima postupka iz svih razloga propisanih u članu 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku F BiH koje detaljno obrazlaže, s prijedlogom drugostepenom sudu da usvoji žalbu i preinači presudu u pobijanom dijelu na način da usvoji tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti uz obavezu tuženih da tužitelju nadoknade troškove parničnog postupka uvećane za troškove sastava žalbe i takse na žalbu sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama računajući od dana presuđenja pa do konačne isplate, odnosno da ukine prvostepenu presudu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Odgovor na žalbu nije dostavljen.

Nakon što je ispitao osporenu presudu u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 221. Zakona o parničnom postupku F BiH ("Službene novine F BiH" br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud zaključio je sljedeće:

Žalba je djelimično osnovana.

Predmetnom tužbom podnesenom kod tog suda dana 06.03.2020. godine tužitelj zahtjeva u odnosu na tužene utvrđenja ništavosti ugovora o kupoprodaji, upisa tužitelja kao posjednika i vlasnika nekretnina pobježe navedenih u tužbenom zahtjevu te predaji u posjed istih kao i naknadu štete u iznosu od 33.000,00 KM, a koji zahtjev je opredjeljen dana 19.05.2021. godine i koji je presudom prvostepenog suda broj: 51 0 P 171775 20 P od 09.11.2021. godine odbijen u cijelosti kao neosnovan uz obavezu tužitelja da tuženom solidarno nadoknadi troškove postupka.

Drugostepenom presudom broj: 51 0 P 171775 22 GŽ od 13.05.2022. godine žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena te odbijen zahtjev tuženih za naknadu troškova žalbenog postupka.

Odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv citirane presude Kantonalnog suda u Novom Travniku, Vrhovni sud F BiH je donio odluku broj: 51 0 P 171775 22 Rev od 20.02.2024. godine kojom je reviziju usvojio i nižestepene presude preinačio u dijelu odluke o zahtjevu za utvrđenje ništavosti na način da se utvrđuje da je ništav kupoprodajni ugovor broj OPU-IP-889/2019 od 13.09.2019. godine zaključen između prvotuzene K. R., kao prodavca, i drugotuženog D. D., kao kupca. U preostalom dijelu obje nižestepene presude se ukidaju i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje uz obavezu istoga da o troškovima nastalim u pogledu revizije odluči u konačnoj odluci.

Prvostepeni sud je shodno uputama revizijskog suda održao pripremno ročište dana 04.09.2024. godine, te donio rješenje kojim je konstatovano povlačenje tužbenog zahtjeva u dijelu kojim se traži da se tuženi solidarno obavežu na naknadu štete u iznosu od 21.356,00 KM na ime neosnovanog bogaćenja zbog korištenja tuđe stvari te je u nastavku postupka raspravljano o tužbenom zahtjevu kojim se traži brisanje upisa u katastru nekretnina kakav je bio prije zaključenja citiranog kupoprodajnog ugovora, da se utvrdi da je tužitelj posjednik i nesmetani korisnik nekretnina označenih u tužbenom zahtjevu, da se tuženi obavežu da predaju tužitelju u posjed predmetne nekretnine slobodne od stvari i lica te da tužitelju nadoknade troškove postupka, a kako je to na istom od strane tužitelja opredjeljeno.

U ponovnom postupku, a uz saglasnost parničnih stranaka, na glavnoj raspravi izvedeni su dokazi uvidom i čitanjem materijalnih dokaza, kao i zapisnika o saslušanju svjedoka, tužitelja F. R. saslušanog kao parnične stranke, vještaka geodetske struke, a sve kako je to taksativno navedeno u obrazloženju pobijane presude, te ponovno saslušanje drugotuženog D. D. u svojstvu parnične stranke, pa je nakon ocjene istih shodno članu 8. i 123. Zakona o parničnom postupku F BiH prvostepeni sud donio odluku kao u izreci pobijane presude.

Imajući u vidu da je kupoprodajni ugovor od 13.09.2019. godine oglašen ništavim presudom Vrhovnog suda F BiH, to je prvostepeni sud u cijelosti usvojio tužbeni zahtjev tužitelja kojim se traži da se u katastarskom operatu uspostavi stanje kakvo je bilo upisano prije zaključenja ovog ugovora pa je donio odluku kao u stavu I izreke, dakle, a što sadržajno i nesumnjivo podrazumijeva ponovni upis na ime prvotuzene K. R. (opaska ovog suda).

Iako je utvrđena ništavost kupoprodajnog ugovora, među parničnim strankama je i dalje sporno da li je tužitelj vlasnik, posjednik i nesmetani korisnik predmetnih nekretnina na način kako se to traži tužbenim zahtjevom, da li su tuženi u obavezi predati u posjed predmetne nekretnine te da li su u obavezi solidarno nadoknaditi troškove parničnog postupka tužitelja.

Odlučujući o naprijed navedenom prvostepeni sud je utvrdio sljedeće a što se može sumirati na način, a to je:

-da u popisnom listu od 14.05.1975. godine za k.p. 1646 i k.p. 1647 kao posjednik je upisan R. R. sa 1/1 dijela a sve se odnosi na Popisni list 231;

-da iz zk ul 254 k.o. SP_... proizlazi da je u istom upisano više nekretnina, da na istim nema identifikacije sa novim premjerom tj. sa stanjem upisa u katastarskom operatu, da kao vlasnik je označena porodica R. i to upisom iz 1926. godine bez preciziranja imena i prezimena vlasnika te da od tada nisu vršene promjene u zemljišnoj knjizi, dakle da se iste ne mogu dovesti u vezu sa nekretninama upisanim u katastraskom operatu prema stanju upisanom u dostavljenim posjedovnim listovima;

-da iz akta Općine Travnik-Odsjek za katastar od 16.12.2019. godine proizlazi da k.p. 1646 i k.p. 1647 odgovaraju dijelovima parcela po starom premjeru označeni kao kč broj 308, kč broj 309., kč broj 306/1 i kč broj 307/1 k.o. ..., da iz hronologije upisa proizlazi da u katastarskom operatu za k.p. 1646 i k.p. 1647 k.o. ... po osnovu novog premjera koji je stupio na snagu 1977. godine na ovim parcelama kao posjednik upisan je R. R. sa dijelom 1/1, da po osnovu rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u Travniku broj O.236/79 od 01.11.1979. godine nekretnine prelaze u posjed R. K. sa 1/1 te da kupoprodajnim ugovorom broj: OPU-IP-1889/2019 predmetne nekretnine prelaze u posjed D. D. sa 1/1 dijela, dakle da tužitelj od uspostave katastra nekretnina nije bio upisan kao posjednik već suprug prvotuzene, a zatim prvotuzena po osnovu citiranog rješenja o nasljeđivanju;

-da je rješenjem Općinskog suda u Travniku broj: O.190/73 od 25.10.1973. godine uručena ostavina iza umrlog R.-C. I. i to nekretnine upisane u zemljišnim knjigama, a koje posjedovno odgovaraju nekretninama iz PL broj 28 k.o. ... te se uručuju zakonskim nasljednicima i to supruzi R.-C. L. i sinovima M., J., I., F. i G. te kćerki Lj. sa po 1/8 dijela, dok je rješenjem o nasljeđivanju istog suda broj O-236/79 od 01.11.1979. godine uručena imovina iz umrlog R. R. sin I., njegovim nasljednicima i to supruzi K. R. te sinovima M. i D. sa po 1/3 dijela i to nekretnine koje su upisane u zemljišnim knjigama, kao i nekretnine upisane u katastru nekretnina u PL broj 231/01 k.o. ...;

-iz diobnog ugovora na kojem nema naznačenog datuma zaključenja već samo na ovjeri prepisa se navodi datum 06.08.1985. godine, proizlazi da je ovim ugovorom vršena dioba nekretnina između R. L., R. M., R. J., R. G., R. F., R. I., C. F. i R. K. R., kojim se vrši podjela nekretnina upisanih u PL broj 47, 242 i 231 k.o. ... pa tim ugovorom tuženoj R. K. se dodjeljuju k.p. broj 190/1, 319/90, 1643/1 i 1409 te da k.p. 1646 i k.p. 1647 pripadaju R.L. udovi I. R., R. I. sin I. i R. F. sin I. sa po dijelom od 1/3. Na ovom ugovoru se nalazi 8 potpisa s tim da na ugovoru nema ovjere potpisa niti je ugovor ovjeren od strane nadležnog suda. Na poledini istog je izvršena ovjera kopije ugovora i kopija pečata poreske uprave dana 06.07.1985. godine zbog čega se ne može smatrati da je izvršena ovjera potpisa a što je uslov za valjanost ugovora o prometu nekretnina, pa tako i diobi;

-iz ugovora o darovanju broj: OPU-IP 1087/2010 od 03.07.2010. godine koji je sačinjen kod notara Goran Halida iz Travnika, R. K. je darovala nekretnine R. J. označene kao k.p. broj 1643/1;

-da je presudom Općinskog suda u Travniku broj: 51 0 P 023564 09 P od 11.05.2010. godine utvrđeno da je R. I. tužio R. M. i ovom presudom utvrđeno da je R. I. posjednik nekretnina označenih kao k.p. 190/2 k.p. broj 319/4 i k.p. 367/3 sve upisano u PL broj

242/05 ko ..., pa dovodeći u vezu navedene nekretnine sa nekretninama navedenim u tužbenom zahtjevu je utvrđeno da iste nisu predmet tužbenog zahtjeva odnosno kupoprodajnog ugovora te da je premet ovog postupka bio brisanje i upis po osnovu Zakona o vlasničko-pravnim odnosima;

-da u ugovoru o doživotnom izdržavanju od 04.01.1988. godine se navode nekretnine označene samo kao ... bez navođenja zemljišnoknjižnih ili katastarskih oznaka pa se ne može dovesti u vezu sa predmetnim nekretninama koji su predmet ugovora o prodaji iz tužbenog zahtjeva jer se radi o nejasno, neprecizno i neodređeno označenim nekretninama;

-da je prilikom uviđaja na licu mjesta sudu pokazane predmetne nekretnine od strane punomoćnika po njihovom kazivanju a u odsutnosti samih parničnih stranka te je konstatovano da se iste nalaze uz asfaltirani put koji nije uplanjen po izjavi vještaka geodetske struke A. S. iz T. a koji presjeca predmetnu nekretninu, da je vještak u svom nalazu i mišljenju naveo da je izvršio identifikaciju parcela označenih kao k.p. broj 1646 i k.p. 1647 zvala ... i da su iste upisane u PL broj 533 k.o. ..., a kao posjednik upisan D. D. sa 1/1 dijela, da preklapanjem starog i novog premjera ove parcele po starom premjeru odgovaraju dijelovima kč 306/1, 307/1, 308 i 309/1 sve upisane u zk ul broj 254 k.o. SP_... vlasništvo porodice R. sa 1/1 dijela te da na ovim nekretninama nema uplanjenih objekata, a da kroz parcelu k p 1647 prolazi asfaltni put koji u naravi služi kao javni put i prilaz objektima koji su izgrađeni na susjednim parcelama. Nadalje, prema hronologiji upisa predmetne parcele su novim premjerom od 1977. godine upisane u PL broj 231 k.o. ...a kao posjednik upisan R. R. sa 1/1 dijela, da je rješenjem o nasljeđivanju istog suda broj O.236/79 od 01.11.1979. godine ove nekretnine iza umrlog se upisuju na R. K. rođene G. sa 1/1 dijela a potom ugovorom u kupoprodaji broj: OPU-IP 889/2019 od 13.09.2019. godine upisan D. D. sa 1/1 dijela. Prema hronologiji zemljišne knjige ove nekretnine upisane su u vlasništvu porodice R. sa 1/1 i to još od 1926. godine te da predmetne parcele nisu imale tehničke promjene kao ni promjene prava vlasništva od momenta upisa u zemljišne knjige.....

-svjedok R. J. u svom iskazu je naveo kako mu je tužitelj brat, a tužena K. snaha, da mu je poznato potpisivanje diobenog ugovora iz 1985.godine kada su podijeljene sve nekretnine iza pokojnog I. R.. tj. njegovog oca koji je preminuo 15.05.1972.godine, a da u pogledu parcele ... se navodi da je pripala njegovoj majci L., F. i I. i da nakon diobe su svi koristili tu nekretninu posebno M.. Za stanje upisa u katastar nekretnina je saznao 2009.godine kada je saznao da je nekretnina upisana na K., da su išli kod notara Halida Gorana iz Travnika i da je K. vratila tu parcelu ugovorom na njega, a da je za prodaju predmetne nekretnine D. D. saznao 2019.godine kada je pravljen asfaltni put.

Svjedok R. G. brat tužitelja, a Kata mu je snaha, navodi da je učestvovao u diobnom ugovoru 1985.godine kada su nekretnine podijeljene, da parcele zvane ... su pripale F., te da je F. sa majkom L. zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju, a da je sve bio predmet dogovora među nasljednicima.

Svjedok S. D. koja je u srodstvu sa tužiteljem i prvotuženom, a i drugotuženi joj je sin, se navodi da F. R. živi u Švicarskoj od 1980.godine, da F. nije vidala na predmetnoj nekretnini i ako njena parcela graniči sa ovom parcelom koju je uz saglasnost M. R. povremeno čistila jer je bila seoska deponija a on joj je i rekao da je to nekretnina K.

R.. Nikada je niko nije sprečavao u čišćenju te nekretnine, a da je M. R. dok je imao kravu povremeno kosio, a poslije je nekretnina bila zapuštena.

Iskaze navedenih svjedoka prvostepeni sud nije mogao u cijelosti prihvatiti kao objektivne i realne, a kako to se navodi u obrazloženju pobijane presude, jer su svjedoci G. i J. braća tužitelja koji su potvrdili postojanje diobenog ugovora i podjele nekretnina iz umrlog oca, ali takav ugovor nikada nije proveden u katastarskom operatu, te kako su u srodstvu sa tužiteljem imaju interes da stranke uspiju u ovoj pravnoj stvari. Bez obzira na iskaze ovih svjedoka isti su samo dali svoj iskaz u pogledu postojanja i dogovora u pogledu ugovora o diobi, ali njihov iskaz ne sadrži izjave na osnovu kojih bi se mogle utvrditi ostale odlučne činjenice koje su bitna za odlučivanje po tužbenom zahtjevu u ovoj pravnoj stvari.

Svjedok notar Marinko Jurčević iz Travnika u svom iskazu je naveo da jeste sačinio predmetni ugovor o kupoprodaji, da jeste potpisan po punomoćniku Sandri Biljaka, te da je istu prihvatio kao punovažnu, kao ovjeru koja dolazi iz zemalja evropske unije, čime je potvrdio sve ono što proizilazi iz ugovora o prodaji. Kako se iskaz ovog svjedoka cijenio na okolnosti zaključena kupoprodajnog ugovora od 13.9.2019.godine i čija je ništavost utvrđena presudom Vrhovnog suda F BiH, isti nije od značaj za utvrđenje postojanja faktičkog posjeda na predmetnim nekretnina.

- Tužitelj u svom iskazu saslušan kao parnična stranka je naveo kako je za predmetnu prodaju saznao prije dvije godine, da je kontaktirao D. D. i saznao da mu je K. prodala tu zemlju, a da je i D. bilo poznato da to nije K. zemlja. Isto tako je izjavio da je 1985.godine potpisao diobni ugovor sa svojom braćom, da je parcela ... pripala njemu, pokojnom I. te njegovoj majci, a da su oni od 1985.godine koristili ovu nekretninu i nakon što je on otišao u Švicarsku, a da je njegov brat M. nastavio sijati i održavati, te da se ... vodila na R., a sva druga zemlja na M. i da je M. uspio prepisati zemlju na svoje ime, jer se radilo o zemlji koju je dobio diobenim ugovorom.

U iskazu drugotuženog se navodi kako je svoju kuću kupio 2003.godine u kojoj živjela njegova majka od 2006. godine, a da se i on uselio 2010.godine. Za predmetnu nekretninu se interesovao 2016.godine kada mu je M. R. rekao da je to K. zemlja, a što je utvrdio i uvidom u katastar, te da je 2018.godine počeo da pregovara sa K.. Oko kupoprodaje dogovarao je i sa njenim sinom D. R., a da bi nakon nekog vremena postignut i dogovor za cijenu od 20.000,00 KM, nakon čega je i zaključen ugovor kada je bila prisutna B. S. kao punomoćnik za K. R., te je ugovor proveden bez problema u katastru.

Obzirom da se tužitelj tokom postupka pozivao na Zakona o vlasničko-pravnim odnosima, a koji Zakon je prestao da važi stupanjem Zakona o stvarnim pravima F BiH, to je prvostepeni sud u smislu navedenog citirao odredbu člana 58. Zakona o stvarnim pravima F BiH koja propisuje da samostalni posjednik dosjelošću stiče pravo vlasništva na nekretnini ako mu je posjed zakonit i savjestan, a nije pribavljen silom, prijetnjom ili zloupotrebom povjerenja, protekom deset godina neprekidnog posjedovanja ili da je samostalni posjednik nekretnine čiji je posjed savjestan protekom dvadeset godina neprekidnog posjedovanja, kao i odredbu člana 315. ovog Zakona kojom je propisano da posjednik stvari je osoba koja ima faktičku vlast na stvari.

U vezi s navedenim prvostepeni sud nalazi da kako tužitelj svojim tužbenim zahtjev traži utvrđenje da je i vlasnik predmetnih nekretnina tj. nekretnina označenih kao katastarske parcele 1646 i 1647 upisane u k.o. ..., pri čemu precizno i jasno ne označava nekretnine prema stanju upisa u zemljišnim knjigama, pa slijedom toga zaključuje da ne može tražiti niti utvrđenje prava vlasništva, jer se vlasništvo nad nekretnina utvrđuje na osnovu stanja upisa u zemljišnim knjigama, pa tužba i tužbeni zahtjev moraju biti postavljeni na način da su njome obuhvaćena i lica upisana u zemljišnoj knjizi kao vlasnici nekretnina označenih prema podacima u zemljišnoj knjizi, a što u ovoj pravnoj stvari nije slučaj. Navodi tužitelja u pogledu zakonitosti, savjesnosti i istinitosti posjeda ne mogu biti od značaja ukoliko se tužbenim zahtjevom ne traži utvrđenje prava vlasništva uz označavanje nekretnine sa zemljišno knjižnim oznakama. U konačnici tužbeni zahtjev u sebi i ne sadrži zemljišno knjižni zahtjev, odnosno kao zahtjev za upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama, pa je nejasan zahtjev za utvrđenje prava vlasništva dosjelošću kod ovako postavljene tužbe.

Međutim, kako je tužitelj bez obzira na činjenične navode svoj tužbeni zahtjev na pripremnom ročištu održanom dana 04.09.2024. godine a pri kojem je ostao do zaključenja glavne rasprave, opredijelio na način da istim ne traži utvrđenje prava vlasništva na predmetnim nekretninama, već prava na posjed i predaju predmetnih nekretnina, to nije bilo mjesta donošenju odluke od strane prvostepenog suda kojom se odbija zahtjev tužitelja za utvrđenje prava vlasništva, slijedom čega se osnovano u žalbi žalitelja ukazuje da je sud u ovom dijelu prekoračio tužbeni zahtjev.

No, kako je prvostepeni sud u pogledu zahtjeva utvrđenje prava posjeda i nesmetanog korištenja predmetnih nekretnina, kao i predaje istih raspravio i donio odluku, to po nalaženju ovog suda je valjalo odluku ukinuti samo u dijelu koji se odnosi na utvrđenje vlasništva bez naloga da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje u smislu odredbe člana 227. a. stav 1. Zakona o parničnom postupku F BiH. Naime, u ovom slučaju jeste sud odlučio o nečemu što nije traženo, ali kako je odlučio u potpunosti o onome i što je tužitelj tražio, to vijeće ovog suda nalazi da ne bi bilo svrsishodno nakon ukidanja odluke u ovom dijelu vraćati predmet prvostepenom sudu a ovo pogotovo kada se ima u vidu zakonska zabrana dvostrukog ukidanja, a što je slučaj u ovom predmetu. Također, u ovoj situaciji a iz prednjih razloga nije bilo uputno ni otvaranje rasprave pred drugostepenim sudom pa je ovaj sud odlučio na način da se samo ukida prvostepena presuda u pogledu ovog odbijajućeg dijela presude koji se odnosi na utvrđenje vlasništva.

Obzirom da u konačnici za prvostepeni sud jasno proizlazi (vidi stranu 13., posljednji pasus) da tužitelj traži da se utvrdi da je posjednik i nesmetani korisnik predmetnih nekretnina, te slijedom toga izvrši upis promjena u katastarskom operatu, vijeće ovog suda je pomno razmotrilo razloge žalbe istaknute u ovom dijelu.

U tom pravcu, a u pogledu utvrđenja stanja posjeda, prvostepeni sud pravilno nalazi da posjed predstavlja faktičko korištenje stvari i isto predstavlja faktičku činjenicu, te da shodno odredbi člana 54. Zakona o parničnom postupku tužbom se ne može tražiti utvrđenje činjenica, odnosno samo ukoliko je to propisano posebnim zakonom ili drugim propisom, a što u ovoj pravnoj stvari nije slučaj.

U vezi s navedenim prvostepeni sud obrazlaže da kako tužitelj u svome iskazu navodi da Diobenim ugovorom od 1985.godine predmetne parcele su pripala njemu,

pokoynom I. i njegovoj majci, da su oni ovu nekretninu koristili od 1985.godine, da je on otišao u Švicarsku i da je nekretninu nastavio koristiti njegov brat M. koji je sijao i održavao, dakle, da iz samog iskaza tužitelja proizlazi da tužitelj nije sam vršio faktičku vlast niti koristio predmetnu nekretninu odnosno nije bio neposredni posjednik, već da je to činio njegov brat, pa je nejasno u kojem dijelu je nekretnina bila u njegovom posjedu, a tužbenim zahtjevom se traži da je njegov posjed 1/1, iako diobenim ugovor za koji tužitelj smatra da je relevantan na označenim nekretninama nije mu pripao posjed sa 1/1 dakle, tj. da je na označenim nekretninama i uspostavio faktički posjed (opaska ovog suda), već 1/3., i koji uostalom kao takav nikada nije sproveden kroz katastarski operat, a niti je tužitelj bio evidentiran kao posjednik u istome već prvotužena a prije toga njen prednik (suprug), slijedom čega dalje pravilno prvostepeni sud zaključuje da se isti i uz nedostatke opisane kao naprijed ne može prihvatiti kao valjan osnov za utvrđenja odlučnih činjenica za usvajanje tužbenog zahtjeva.

Stoga, a kod naprijed utvrđenih činjenica pravilno je prvostepeni sud primijenio pravno stajalište iskazano u presudi Vrhovnog suda F BiH broj: 126 0 P 186576 22 Rev od 16.5.2023.godine a to je „da posjed je faktička vlast koju neka osoba ima u pogledu određene stvari, kao i da posjed nije pravo, već činjenica, što znači da posjednik ne mora biti i vlasnik, ali posjed je stečen kad stjecatelj uspostavi svoju faktičku vlast u pogledu stvari (član 319. Zakona o stvarnim pravima F BiH). Kada svoje pravo na posjed tužitelj izvodi iz prava vlasništva koje je stekao na osnovu odredbi člana 52. i 58. Zakona o stvarnim pravima, a u postupku je dokazao da je u posjedu nekretnina, tužitelj ima pravni interes da se kao vlasnik i posjednik upiše ne samo u zemljišnim knjigama, već i katastaru nekretnina“.

Istina, prvostepeni sud se u donošenju prednje odluke pozvao na odredbe Zakona o stvarnim pravima F BiH što je pogrešno obzirom da je ugovor o diobi iz perioda važenja Zakona o osnovama svojinsko-pravnih odnosa (“Službeni glasnik SFRJ “ br. 6/80 i 36/90-u daljem tekstu: ZOSPO), koji je bio na snazi sve do početka primjene Zakona o vlasničkopравnim odnosima(“Službene novine F BiH”, broj 6/98) a ovaj do stupanja na snagu Zakona o stvarnim pravima F BiH (“Službene novine F BiH” broj 66/13 a koji se primjenjuje od 06.03.2014. godine). Odredbom člana 359 stav 2. tog zakona propisano je da, na sticanje, promjenu, pravne učinke i prestanak stvarnih prava do stupanja na snagu ovog zakona primjenjuju se propisi koji su važili u trenutku sticanja, promjene i prestanka prava i njihovih pravnih učinaka. Međutim, zbog suštinskog identiteta citiranih odredbi sa relevantnim odredbama ZOSPO, ovakav propust suda ne može uticati na pravilnost odluke u ovoj parnici.

U datom slučaju tužitelj se legitimise kao pretpostavljeni vlasnik, međutim u situaciji kada se u zemljišnim knjigama predmetna imovina koja je obuhvaćena tužbenim zahtjevom a identifikovana od strane vještaka s podacima starog premjera, vodi kao imovina porodice R. bez izmjena od 1926. godine i dalje, da rješenje o nasljeđivanju kako za prednika tužitelja tako i za prednika tužene nije sprovedeno kroz zemljišne knjige a niti je moglo kod navedenog upisa, odnosno tako nešto se evidentno nije zahtijevalo u odnosu na sve članove porodice R., da tužitelj nikada pa ni na temelju ugovora o diobi nije bio evidentiran u nadležnom katastru nekretnina kao posjednik, a za razliku od istoga prvotužena je upravo na spornim nekretninama evidentirana kao posjednik na temelju odluke suda/ rješenja o nasljeđivanju, a prije toga njen prednik u popisnom listu za k.o. ... od 14.05.1975. godine (pa s tim u vezi vidjeti i prednju

hronologiju upisa kako je to izneseno u nalazu i mišljenju vještaka geodetske struke) i da je s istima očito raspolagala na način da je iste otuđila gore citiranim kupoprodajnim ugovorom u korist drugotuženog, a za koji ugovor jeste utvrđeno da je ništavan ali ne iz razloga prodaje tuđe stvari već iz razloga nevaljanosti punomoći na strani prvotužene, da tužitelj u takvoj situaciji nije opredijelio tužbeni zahtjev na utvrđenje da je vlasnik odnosno da je dokazao da je pretpostavljeni vlasnik, a ovo pogotovo što iz podataka zemljišne knjige proizlazi da se radi o zajedničkom vlasništvu sudionika nasljedničke zajednice, tako da se ne može govoriti kako to tvrdi žalitelj ni o kontinuitetu od 40 i više godina posjeda i u navedenom opsegu, tj. da bi se moglo eventualno govoriti o stečenom pravu vlasništva po osnovu dosjelosti na individualno određenoj nekretnini te kako iz sadržaja ugovora o diobi proizlazi da se radi o idealnom dijelu i za koji evidentno nije dokazao da je postao stvarni efektivni posjed tužitelja tj. sa dijelom 1/1 (a teret dokaza je na istome), pa kako i po tada važećem zakonu zaštita prava se nije mogla ostvariti u smislu isključivog utvrđenja prava posjeda, dakle da posjed nije pravo pa time i da je gore iskazano pravno stajalište u citiranoj odluci VS F BiH odraz nepromijenjenosti pravnog shvatanja u ovom pravcu, slijedom čega je pravilno prvostepeni sud kod tako opredjeljenog tužbenog zahtjeva u takvoj pravnoj situaciji a iz razloga nedokazanosti odbio tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje prava posjeda pa posljedično tome odbio kao neosnovan i zahtjev za predaju u posjed predmetnih nekretnina.

U vezi s navedenim pravilno prvostepeni sud nalazi da ni presuda broj 51 0 P 023564 09 od 11.05.2010 godine donesena u postupku radi utvrđenja i brisanja u katastarskom operatu vođenom između braće tužitelja J. i M. R. je bez utjecaja u ovom sporu jer se radi o drugim nekretninama. Istina, i u tom sporu se pozivalo na predmetni ugovor o diobi, no kako ovaj sud primjećuje u istom se nije osporavalo nesmetano korištenje i posjed označenih nekretnina koje je bilo odraz onoga što su isti stvarno na terenu ustanovili, a što to ovdje očito nije slučaj.

U kontekstu prednjeg, neosnovano je pozivanje žalitelja i na ugovor o doživotnom izdržavanju koji je kao davalac izdržavanja zaključio nakon ugovora o diobi sa svojom majkom, kao primaocem izdržavanja, koja je u vrijeme zaključenja istoga živila i radila u inostranstvu a kako je to i navedeno u istom i po kojem nakon njene smrti ostaju žalitelju opisane nekretnine među kojima su navedene i nekretnine pod nazivom Krčevine ali bez pobližih oznaka, sadržaja i opsega posjeda u smislu nesmetanog korištenja odnosno da bi se moglo zaključiti da se radi o samostalnom posjedu na kojima je isti i stvarno izvršavao faktičku vlast počev od ugovora o diobi i dalje, pa makar i posredno, tako da nije dovoljno samo pozivanje na pravni osnov a bez utvrđenja odlučnih činjenica pa time ni da u naprijed utvrđenoj činjeničnoj situaciji može osnovano zahtijevati predaju u posjed.

Stoga, u konačnici i po ocjeni ovog suda, pravilno je prvostepeni sud zaključio da tužitelj u toku postupka nije shodno članu 123. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku F BiH dokazao osnovanost svog tužbenog zahtjeva vezano za utvrđenje da je posjednik i nesmetani korisnik predmetnih nekretnina..., odnosno nije dokazao odlučne činjenice shodno odredbama člana 2.,4.,7. i 126. Zakona o parničnom postupku te za ovakvu svoju odluku naveo dovoljno jasne i uvjerljive razloge u obrazloženju svoje presude, a koje prihvata i ovaj sud. Suprotno razlozima žalbe, ovaj sud je stava da je prvostepeni sud izvedene dokaze cijenio na način kako to propisuje odredba člana 8. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH i temeljem takve

ocjene dokaza pravilno utvrdio činjenice koje su od odlučnog značaja za odluku u ovoj pravnoj stvari. Prvostepeni sud je dao ocjenu dokaza koji su bitni za odluku u ovoj pravnoj stvari i obrazložio je odluku na način koji zadovoljava standarde iz člana 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH i člana 6. stav 1. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer obrazloženje odluke sadrži potpune i jasne razloge za odbijanje tužbenog zahtjeva u pogledu kojeg je žalitelj izjavio žalbu. Tužitelj gubi iz vida da je stavovima Vrhovnog suda Federacije BiH, u brojnim odlukama, iskazan stav kako obavezu suda na obrazloženje odluke ne treba tumačiti tako da se u presudi moraju iznijeti svi detalji i dati odgovori na sva pitanja i dileme, nego samo obrazlagati dokaze od suštinske važnosti za ishod spora, što je prvostepeni sud u svojoj odluci i učinio.

U pogledu ostalih razloga žalbe ovaj sud nalazi da isti nisu od uticaja na drugačiju odluku ovog suda, pa ih nije posebno ni obrazlagao u smislu člana 231. Zakona o parničnom postupku.

Shodno navedenom, kako ne stoje žalbeni razlozi, kao ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je primjenom odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku F BiH, žalbu tužitelja u preostalom dijelu odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu pa tako i u pogledu troškova parničnog postupka uz obrazloženje izneseno od strane prvostepenog suda koje prihvata i ovaj sud.

Obzirom da tužitelj u žalbenom postupku nije uspio s izjavljenom žalbom, to je zahtjev istog za naknadu troškova povodom izjavljenog pravnog lijeka ovaj sud shodno ovlaštenju iz člana 397. stav 1. Zakona o parničnom postupku F BiH odbio kao neosnovanu.

Predsjednica vijeća

Aida Pezer-Alić